

Кримінальне право та криміналістика

УДК 34. 343.3/7

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.15875173>

Сучасна значущість проблеми кримінальної відповідальності за підкуп особи, яка надає публічні послуги

Мурченко Євгеній Олександрович

аспірант, кафедра права, Приватний вищий навчальний заклад
«Європейський Університет», м. Київ, Україна,

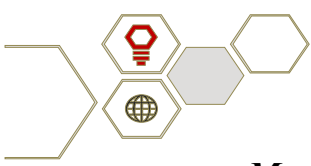
<https://orcid.org/0009-0008-9160-3515>

Прийнято: 01.07.2025 | Опубліковано: 13.07.2025

Анотація. У статті досліджується проблема кримінальної відповідальності за підкуп особи, що здійснює надання регламентованого державою комплексу публічних послуг (ст. 368-4 КК України).

Розглянута відповідальність за підкуп осіб. Здійснено аналіз караності діянь, які нами віднесено до різновидів підкупу; охарактеризовано типи санкцій, зіставлено весь перелік можливих видів призначеного покарання як між собою, так і з реальними прикладами судової практики. З'ясовано, що реальний відсоток суспільної небезпеки активного підкупу у своїй природі обґрунтовує необхідність значного підвищення розміру штрафу у якості основного виду покарання, передбаченого санкціями чинних норм Кримінального кодексу України.

У роботі здійснений аналіз видів підкупу з подальшим формулюванням пропозицій щодо внесення змін до чинного Кримінального кодексу України, спрямованих на поетапне вдосконалення інноваційного механізму нормативно-правового регулювання кримінальної відповідальності за підкуп особи, яка виконує функції з надання публічних послуг.

Метою дослідження є вивчення актуальних питань з подальшою розробкою практичних рекомендацій щодо використання інноваційних підходів до впровадження механізмів нормативно-правового регулювання кримінальної відповідальності за підкуп особи, яка виконує функції з надання публічних послуг.

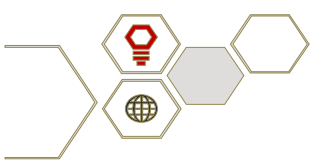
Матеріалами дослідження є:

– нормативно-правові акти: Кримінальний кодекс України, Кримінально-процесуальний кодекс України, Закон України «Про запобігання корупції»; Закон України «Про державну службу»; Закон України «Про службу в органах місцевого самоврядування»; Закон України «Про нотаріат», Закон України «Про судоустрій і статус суддів», Закон України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», Закон України «Про освіту», «Про вищу освіту», Закон України «Про охорону здоров'я».

– праці вітчизняних та зарубіжних теоретиків та практиків, що були розглянуті в контексті забезпечення перспективних напрямів удосконалення інноваційного механізму нормативно-правового регулювання кримінальної відповідальності за підкуп особи, яка виконує функції з надання публічних послуг.

Застосування **методів** обумовлюється, перш за все, сукупним й комплексним підходом, що в найближчій сучасній перспективі забезпечуватиме оптимальні можливості із ефективного дослідження спектру нагальних проблем в уніфікованому кримінально-правовому полі. З подальшою метою досягнення сформованих цілей дослідження з актуальної проблематики зроблено акцент на діалектичних напрямках наукового аналізу з наступним залученням сукупності різновекторного методологічного інструментарію затребуваних сучасних універсальних наукових спрямувань, які набули індивідуального значення у правовій галузі.

З метою досягнення сформованої мети дослідження нами виокремлено діалектичний підхід наукового пізнання та застосовано комплексну методологію інноваційних загальнонаукових сучасних напрямків, що знайшли

своє застосування саме в юридичній науці. Так, формально-логічний метод був використаний з метою визначення дефініції «особа, що надає публічні послуги» сутності кримінально-правової кваліфікації підкупу та караності аналізованих посягань; метод юридичного аналізу – аналізуючи фундаментальні положення регламентації відповідальності за підкуп у правовому полі; за допомогою порівняльно-правового методу було досліджено норми європейського законодавства.

Результати. За результатами здійсненого дослідження сформовано низку напрямів з удосконалення впровадження механізмів нормативно-правового регулювання кримінальної відповідальності за підкуп особи, яка виконує функції з надання публічних послуг.

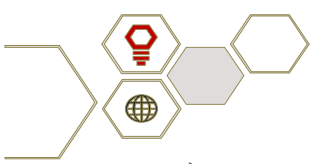
Висновки. За результатами проведеного дослідження нами виокремлено наступне:

- надано оцінку актуального стану кримінально-правової регламентації відповідальності за підкуп в контексті міжнародно-правового виконання Україною своїх обов'язків;

- констатовано, що підкуп як протиправне каране діяння, на відміну від інших кримінально караних випадків безпідставного збагачення чи отримання інших переваг (протиправне збагачення; комплекс корисливих правопорушень, спрямованих на незаконне отримання майна, інші протиправні дії з індивідуальним корисливим мотивом), відбувається у вигляді фактору, що в подальшому чинить опосередкований вплив на виконання або на неналежне виконання відповідних дій. Суб'єкт, якому пропонують неправомірну вигоду, має змогу в подальшій власній реалізації або ж утримання від здійснення визначеної сукупності дій, тобто фактично зберігає статус або позицію, у безпосередньому застосуванні якого зацікавлена особа, що здійснює підкуп.

- обґрунтовано доцільність заміни у Кримінальному кодексі України словосполучення «службове становище» на «повноваження»;

- сформовано пропозиції щодо удосконалення санкцій за різні види

підкупу.

Ключові слова: *нормативно-правові засади, механізм кримінально-правового регулювання, кримінально-правової відповідальності за підкуп особи, регламент, правове забезпечення, кримінально-процесуальне законодавство.*

Current Relevance of the Issue of Criminal Liability for Bribery of a Person Providing Public Services

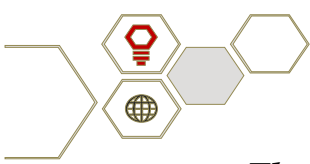
Murchenko Yevhenii

Postgraduate, Department of Law,
Private Higher Educational Institution "European University", Kyiv, Ukraine,
<https://orcid.org/0009-0008-9160-3515>

Abstract. *The article examines the issue of criminal liability for bribery of a person who provides a state-regulated set of public services (Article 368-4 of the Criminal Code of Ukraine).*

The liability for bribery of such persons is considered. An analysis of the punishability of acts classified by us as types of bribery has been conducted; types of sanctions are characterized, and the full range of possible punishments is compared both among themselves and with real examples from judicial practice. It has been established that the actual degree of public danger posed by active bribery inherently justifies the need for a significant increase in the amount of fines as the primary type of punishment prescribed by the sanctions of the current provisions of the Criminal Code of Ukraine.

The work includes an analysis of types of bribery, followed by the formulation of proposals for amendments to the current Criminal Code of Ukraine aimed at the phased improvement of the innovative mechanism of normative-legal regulation of criminal liability for bribery of a person performing functions related to the provision of public services.

The purpose the study involves examining current issues with the subsequent development of practical recommendations for the implementation of innovative approaches to establishing mechanisms of normative-legal regulation of criminal liability for bribery of a person performing functions related to the provision of public services.

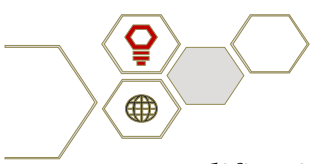
The research materials include:

– the Criminal Code of Ukraine, the Criminal Procedure Code of Ukraine, the Law of Ukraine "On Prevention of Corruption"; the Law of Ukraine "On Civil Service"; the Law of Ukraine "On Service in Local Self-Government Bodies"; the Law of Ukraine "On Notaries"; the Law of Ukraine "On the Judiciary and Status of Judges"; the Law of Ukraine "On Advocacy and Advocacy Activity"; the Law of Ukraine "On Education", "On Higher Education"; the Law of Ukraine "On Healthcare".

– works of domestic and foreign theorists and practitioners were reviewed in the context of ensuring promising directions for improving the innovative mechanism of normative-legal regulation of criminal liability for bribery of a person performing functions related to the provision of public services.

The application of methods is primarily determined by a combined and comprehensive approach, which in the near future will provide optimal opportunities for effective investigation of a spectrum of pressing issues within a unified criminal law framework. To further achieve the established research objectives on this topical issue, emphasis was placed on dialectical directions of scientific analysis, followed by the engagement of a diverse methodological toolkit encompassing demanded contemporary universal scientific approaches that have acquired specific significance in the legal field.

To accomplish the stated research goal, we singled out the dialectical approach to scientific cognition and applied a comprehensive methodology of innovative general scientific modern directions, which have found their application specifically in legal science. Thus, the formal-logical method was employed to define the term "person providing public services," the essence of the criminal-legal

qualification of bribery, and the punishability of the analyzed offenses; the method of legal analysis was used to examine the fundamental provisions of regulating liability for bribery in the legal domain; and through the comparative-legal method, the norms of European legislation were studied.

Conclusions. *Based on the results of the conducted research, we have identified the following:*

– an assessment of the current state of criminal-legal regulation of liability for bribery was provided in the context of Ukraine’s fulfillment of its international legal obligations;

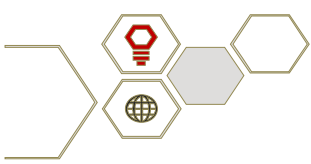
– it was established that bribery, as an unlawful punishable act, unlike other criminal offenses such as unjust enrichment or obtaining other advantages (unlawful enrichment; a range of mercenary offenses aimed at illegal acquisition of property; other unlawful actions with individual mercenary motives), occurs as a factor that subsequently exerts an indirect influence on the performance or improper performance of certain actions. The subject to whom an illicit benefit is offered has the ability to either carry out or refrain from performing a defined set of actions, thus effectively retaining the status or position whose direct use is of interest to the person committing the bribery;

– the advisability of replacing the term “official position” with “authority” in the Criminal Code of Ukraine was substantiated;

– proposals for improving sanctions for various types of bribery were formulated.

Keywords: *normative-legal principles, mechanism of criminal-legal regulation, criminal liability for bribery of a person, regulation, legal support (or legal provision), criminal procedure legislation.*

Постановка проблеми. Поетапний процес безперервного утвердження громадянського суспільства в Україні, її результативний розвиток у напрямі демократичного устрою, соціально орієнтованої правової держави, налагодження ефективного міжнародного координаційного вектору співпраці,

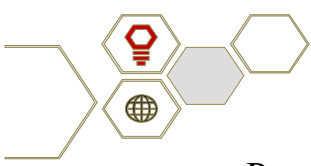
першочергово визначальні для коректної продуктивної роботи механізмів державного управління та органів місцевого самоврядування, менеджменту підприємств, структур і органів, незалежно від належності до державного чи приватного сектору, інших фахівців у сфері публічних послуг.

Водночас із цим, корупційні правопорушення в ключових галузях діяльності станом на сьогодні на жаль становить загрозу для функціонування нормативно-правових стандартів демократії, а саме: правам індивіда, суспільній рівності, вносить перешкоди в економічний розвиток держави та ставить під питання подальше безперешкодне збереження функціональності демократичних інститутів на практиці.

В сучасний період корупційні явища в державі на жаль набули специфічних ознак всебічного явища, яке своїми «коріннями» проростає та торкається більшості галузей суспільного життя, поступово впевненіше заглиблюючись у суспільний ритм життя в якості основного, швидкого та найбільш дієвого достатньо ефективного, однак паралельно протиправного інструментарію з подальшою метою розв'язання поставлених завдань, здобуття чітко окреслених результатів.

Станом на сьогодні першочергові вектори роботи правоохоронних відомств України орієнтовані на максимальну нейтралізацію корупційних ризиків, у тому числі через процедуру притягнення до кримінально-правової відповідальності осіб, причетних до протиправних діянь. Протягом останніх років законодавчий орган України затвердив низку міжнародних договорів з подальшою покроковою імплементацією відповідних положень у вітчизняну нормативно-правову систему.

Відповідно до оцінок зарубіжних і українських експертів-практиків, фактична реалізація норм відповідних оновлених правових актів може істотно чинити вплив на стримування корупційних процесів в державі, з одночасним процесом поновлення в Україні принцип правової домінанти.

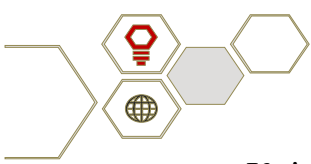
Разом з тим, виходячи із непоодиноких свідчень судової практики, на поточний момент нажаль це не сформувало бажаних швидких позитивних результатів.

Зазначені вище недоліки з формулювання елементів кримінального правопорушення, передбаченого ст. 368-4 КК України, а також наведений в подальшому в роботі комплекс статистичних даних викликають потребу у впровадженні багатовекторного кримінально-правового дослідження актуальних питань кримінальної відповідальності за підкуп особи, що наділена законодавчими повноваженнями з надання переліку публічних послуг.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Упродовж періоду державної самостійності та автономності України перелік окремих складових актуальної проблематики кримінально-правової реакції на корупційні протиправні діяння були предметом багатьох наукових досліджень, що здійснювалися наступними вченими практиками та теоретиками: П.П. Андрушко [1], Н.О. Антонюк [3], В.В. Богацька [5], В.В. Березнер [4], О.С. Бондаренко [6], В.С. Боровікова [7], В.М. Бурдін [8], О.Р. Бутович [9], О.І. Григораш [10], А.А. Гриценко [11], О.А. Гриценко [11], І.В. Леоненко [14], Я.В. Ризак [18], М.В. Рябенко [19], А.В. Савченко [20], О.О. Кваша [12], М.В. Хавронюк [21], В.Я. Цитряк [22], Ю.О. Чернега [23].

Перелік досліджень вищезазначених науковців був додатково зосереджений на всебічній актуальній проблематиці кримінальної відповідальності за підкуп особи, що здійснює надання регламентованого державою комплекс публічних послуг (ст. 368-4 КК України), у яких достеменно розкриваються проблемні аспекти формулювання згаданої норми.

Попри це, відповідні застарілі, на наш погляд, положення та санкції ст. 368-4 КК України станом на сьогодні все ще передбачають нагальну потребу в перегляді на основі наукових-практичних підходів, з паралельним урахуванням суспільно-політичних та економічних потреб і правозастосовної специфіки.

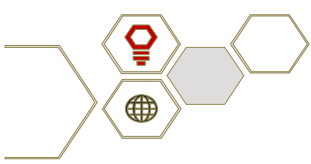
Крім вищевказаного, нагальна потреба у якісному сучасному всебічному аналізі кримінально-правової відповідальності за підкуп особи, що надає перелік регламентованих законодавством публічних послуг, доводить дефіцит в Україні якісних робіт дисертаційного, монографічного та іншого прикладного характеру з відповідної актуальної проблематики, що обумовлює наукову значущість дослідження. Даний підхід посприяє в забезпеченні можливостей щодо ефективних розробок науково підтверджених висновків й пропозицій з питань удосконалення сучасних положень кримінального законодавства, що стосуються відповідальності за підкуп особи, яка виконує функції з надання публічних послуг, та подальшої практики реалізації відповідних норм вітчизняного законодавства.

Отже, беручі до уваги вищевикладене, є всі підстави вважати, що в сучасній кримінально-правовій науці України станом на сьогодні відсутній комплексний підхід до аналізу проблематики підкупу.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Беручі до уваги незначну, на наш погляд, кількість досліджень, присвячених проблематиці кримінально-правової відповідальності за підкуп особи, що надає перелік регламентованих законодавством публічних послуг, мають місце сучасні виклики, в тому числі враховуючи економіко-політичні умови, в якій опинилась наша держава, з подальшою ефективною метою розв'язання яких вимагається активне залучення науки до теоретичного опрацювання проблеми вдосконалення норм закону про кримінальну відповідальність за підкуп особи, яка надає публічні послуги та практики її застосування.

На підставі здійсненого аналізу літературних наукових джерел, звернемо увагу на певний перелік специфічних складових загальної проблематики.

По-перше, станом на сьогодні в науці кримінального права відсутнє індивідуальне розуміння сучасного стану кримінально-правової регламентації відповідальності за підкуп особи, що виконує функції з надання публічних

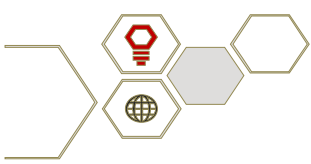
послуг, в аспекті виконання Україною власних міжнародно-правових зобов'язань.

По-друге, інтерпретація обумовленості як чергової специфічної ознаки складу підкупу. Визначено, що підкуп має відмінності порівняно з іншими кримінально караними випадками незаконного отримання матеріальної вигоди чи інших привілеїв (протиправне збагачення; комплекс корисливих правопорушень, спрямованих на майно, інші протиправні дії з індивідуальним корисливим мотивом), відбувається у вигляді фактору, що в подальшому чинить опосередкований вплив на виконання або на неналежне виконання відповідних дій. Суб'єкт, якому пропонують неправомірну вигоду, має змогу в подальшій власній реалізації або ж утримання від здійснення визначеної сукупності дій, тобто фактично зберігає статус або позицію, у безпосередньому застосуванні якого зацікавлена особа, що здійснює підкуп.

По-третє, концепція підстав, що в подальшому дають вагоме право на звільнення від кримінальної відповідальності за умови активного підкупу з поетапним проявом позитивної поведінки після кримінального правопорушення. Вважається за доцільним розповсюдити дію звільнення на більше коло осіб під час фіксації випадків активного підкупу, що передбачені, зокрема, ст.ст. 160, 3693 та 386 КК України з одночасним уточненням часу вірогідності дотримання встановлених умов звільнення від кримінальної відповідальності за першочергової умови наявності переліку позитивних змін у поведінці після кримінального правопорушення.

Отже, потенційний внесок даного дослідження полягає в тому, щоб детальніше дослідити вищевикладені аспекти, акцентуючи належну увагу на поетапній розробці рекомендаційних заходів з удосконалення сучасних положень кримінального законодавства, що стосуються відповідальності за підкуп особи, яка виконує функції з надання публічних послуг, та подальшої практики реалізації відповідних норм вітчизняного законодавства.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою дослідження є створення комплексної теоретичної (а в деяких випадках

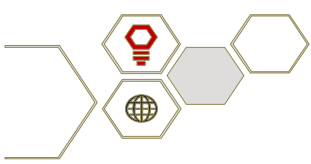
частково практичної) моделі відповідальності за підкуп особи, яка виконує функції з надання публічних послуг, у межах кримінального права України.

Завдання дослідження:

- дослідити особливості сучасного стану кримінально-правової регламентації відповідальності за підкуп особи, що виконує функції з надання публічних послуг,
- виділити методологічні основи дослідження механізму кримінально-правової кваліфікації підкупу за кримінальним правом України;
- здійснити аналіз характерних ознак і класифікації підкупу в контексті українського кримінального права;
- визначити та запропонувати комплекс з ефективних практичних підходів до результативного вирішення проблем, пов'язаних із кваліфікацією підкупу у кримінальному праві України;
- запропонувати шляхи подолання проблемних аспектів притягнення до кримінальної відповідальності з подальшим застосуванням комплексу покарань за підкуп особи, яка виконує функції з надання публічних послуг, у межах кримінального права України.

Виклад основного матеріалу дослідження. В Україні розроблено достатньо об'ємний комплекс нормативно-правових документів, що орієнтовані на боротьбу з протиправними корупційними діяннями. Одним із комплексних інструментів кримінально-правового впливу, націлених на запобігання корупційних діянь, являється запроваджена у 2011 році ст. 368-4 КК України кримінальна відповідальність за підкуп особи, що надає публічні послуги.

Так, ч. 1 ст. 368-4 КК України передбачає кримінальну відповідальність за пропозицію чи обіцянку аудитору, нотаріусу, оцінювачу, іншій особі, яка не є державним службовцем, посадовою особою місцевого самоврядування, але провадить професійну діяльність, пов'язану з наданням публічних послуг, у тому числі послуг експерта, арбітражного керуючого, приватного виконавця, незалежного посередника, члена трудового арбітражу, третейського судді (під

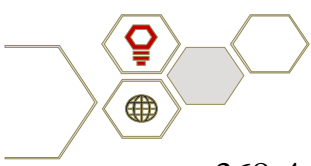

час виконання цих функцій), надати йому/їй або третій особі неправомірну вигоду, а так само надання такої вигоди або прохання її надати за вчинення особою, яка надає публічні послуги, дій або її бездіяльність з використанням наданих їй повноважень в інтересах того, хто пропонує, обіцяє чи надає таку вигоду, або в інтересах третьої особи [13].

Тобто у Розділ XVII Особливої частини КК України характеризує нового суб'єкта кримінального правопорушення. Офіційне підтвердження осіб, що не мають безпосереднього відношення до статусу «службової особи», зокрема таких, як нотаріусів (у певному аспекті здійснення ними безпосередньо власних службових повноважень), стало суттєвим чинником, який надав змогу розширити подальший інструментарій із ефективної боротьби з правопорушеннями негативного корупційного характеру. До відповідного моменту нотаріусів й уповноважених осіб з подібним нормативно-правовим статусом було достатньо часто притягнуто до відповідальності за кримінальне правопорушення за ст. 368 КК України, через хибне ототожнення останніх із службовими особами.

Однак, з початком оновлення деяких норм КК України ст. 368-4, перед законодавцем поступово постала низка суперечливих аспектів. Зокрема, стаття 368-4 КК України містить диспозиції, побудовані за суперечливо неоднотипними принципами: вони (диспозиції) надмірно ускладнені та неструктуровані, важкі й непомірно заплутані.

У відповідних положеннях подається різнорідний перелік відповідних суб'єктів, що не є всеохоплюючими, міститься відсилання до інших осіб, які наділені компетенцією надавати певний перелік публічних послуг, проте законодавство містить прогалини щодо конкретного виокремлення відповідних осіб. Вищезазначена сукупність вад в законодавстві знаходить своє віддзеркалення у суттєвих прогалинах практики застосування законодавства, а саме: відсутність офіційного нормативно-правового визначення належного правопорушника у кримінально-правовому провадженні створює відповідні труднощі на практиці для судів у застосуванні

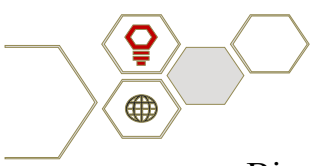

ст. 368-4 КК України у випадках, якщо певний різновид не входить до обраного списку, тому відбувається підміна законодавчих норм: стаття 354 КК України часто використовується як альтернатива статті 368-4 КК України. Як наслідок - відбувається плутанина: особу, яка здійснює публічні послуги, плутають із службовою особою. За відповідних обставин перелік вищезазначених діянь кваліфікують не за ст. 368-4, а за ст. 368 КК України.

Враховуючи той беззаперечний факт, що деякі окремі працівники на практиці хибно вважають що особа, яка надає публічні послуги, також має статус службової особи, то у відокремлених випадках особу, що під час вчинення кримінальних правопорушень різного характеру, здійснює відповідне виконання однієї й тієї ж самої функції, піддають відповідному кримінальному покаранню, включаючи загальну кількість кримінальних правопорушень службового та неслужбового характерів.

Надалі на основі аналізу ми встановлюємо проблему врахування узгодженості регуляторних обмежень, а саме узгодження санкцій за ст. 368 та 368-4 КК України. Вони перебувають у конфліктних відносинах між собою. Без належного обґрунтованого пояснення за отримання відповідної протиправної вигоди особою, що наділена повноваженнями з надання певного переліку публічних послуг, законодавцем передбачається можливість призначення як легшого, так і жорсткішого виду покарання, через ідентичний перелік тих самих дій, вчинених особою, уповноваженою на компетентне виконання функцій держави.

Санкційні обмеження згідно ч. 1 ст. 368 передбачають тільки єдине покарання у вигляді позбавлення волі, що обмежується встановленням на строк від двох до чотирьох років. Санкційною нормою ч. 3 ст. 368-4 КК України передбачено можливість більш м'яких форм покарання, порівняно з індивідуальним обмеженням особистої свободи громадянина, однак аналізуючи максимальний строк цього покарання, зупиняємося на цифрі 5 років. Змістовне пояснення відповідного нормативно-правового підходу залишається незрозумілим станом на сьогодні й досі.

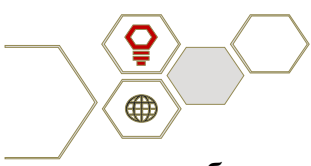

Відповідно до статистичних даних Офісу Генерального прокурора 2024 року було зареєстровано 10 кримінальних правопорушень, передбачених ст. 368-4 КК України, 2019-го – 41, 2020-го – 21, 2021-го – 45, 2022-го – 15, до вересня 2023-го – 13 [2].

Спираючись на вищевикладені факти, а також статистичні дані, наголошуємо на актуальності проблемних питань під час правозастосовної практики (хибне притягнення винних до кримінальної відповідальності за ст. 368 КК України в якості службових осіб), вищенаведені сукупні кількісні значення не варто вважати достовірними, тобто такими, що демонструють реальну кількість вищевиявлених фактів підкупу через надання публічних послуг. Водночас, цифри проаналізованих нами статистичних даних лишаються невтішними, тому що станом на сьогодні присутній факт наявності спокусу у зазначених осіб всупереч чинній забороні вчиняти комплекс неправомірних дій щодо прийняття протиправної винагороди. Діяльність сучасної влади здійснюється в аспекті традиційних методів, що нажалі зумовлюють розпилення зусиль в ефективній боротьбі з корупційними діями, збудованих на неактуальних у інноваційних реаліях сьогодні репресивних підходах.

Зазначені вище недоліки з формулювання елементів кримінального правопорушення, передбаченого ст. 368-4 КК України, а також наведений в подальшому в роботі комплекс статистичних даних викликають потребу у впровадженні багатовекторного кримінально-правового дослідження актуальних питань кримінальної відповідальності за підкуп особи, що наділена законодавчими повноваженнями з надання переліку публічних послуг.

Інновація норм кримінального права є частиною широкомасштабного проекту з нормативно-правового оновлення, яке наразі реалізується в державі, вектор якого спрямований передусім на удосконалення нормативно-правової бази, беручі за основу засадничі норми Конституції, що, в свою чергу, спрямовані на гарантування верховенства права через пріоритетність прав і

свобод громадян з першочерговим дотриманням міжнародних правових зобов'язань України (Указ Президента України «Питання Комісії з питань правової реформи» від 7 серпня 2019 року № 584/2019).

Важливу роль у нормативно-правовому регулюванні відіграють саме принципи. У зв'язку з цим виявляється надзвичайна актуальність наукових робіт, орієнтованих на виокремлення багатогранного спектру проблем розробки нормативно-правових актів, юридичне застосування та здійснення правових положень, зокрема, з подальшою метою удосконалення відповідних законодавчих конструкцій, що є підставою для формування оновленого Кримінального кодексу України, з-поміж яких — нормативна модель підкупу особи, що надає публічні послуги.

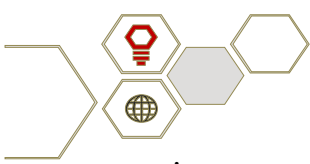
Висновки. За результатами проведеного дослідження нами виокремлено наступне:

– надано оцінку актуального стану кримінально-правової регламентації відповідальності за підкуп в контексті міжнародно-правового виконання Україною своїх обов'язків;

– констатовано, що підкуп як протиправне каране діяння, на відміну від інших кримінально караних випадків безпідставного збагачення чи отримання інших переваг (протиправне збагачення; комплекс корисливих правопорушень, спрямованих на незаконне отримання майна, інші протиправні дії з індивідуальним корисливим мотивом), відбувається у вигляді фактору, що в подальшому чинить опосередкований вплив на виконання або на неналежне виконання відповідних дій. Суб'єкт, якому пропонують неправомірну вигоду, має змогу в подальшій власній реалізації або ж утримання від здійснення визначеної сукупності дій, тобто фактично зберігає статус або позицію, у безпосередньому застосуванні якого зацікавлена особа, що здійснює підкуп.

– обґрунтовано доцільність заміни у Кримінальному кодексі України словосполучення «службове становище» на «повноваження»;

– сформовано пропозиції щодо удосконалення санкцій за різні види

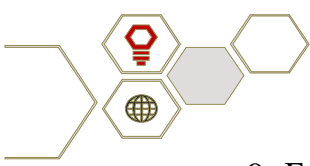

підкупу.

Список використаних джерел

1. Андрушко П.П. Реформування антикорупційного законодавства України: процес продовжується. *Актуальні проблеми кримінальної відповідальності: матеріали міжнародної науково-практичної конференції, 10-11 жовтня 2023 р.*. Х.: Право, 2013. С. 481-485.
2. Антикорупційний рейтинг Transparency International [URL:https://www.transparency.org/cpi2018](https://www.transparency.org/cpi2018) (Дата звернення 11.06.2025).
3. Антонюк Н.О. Об'єктивні ознаки розкрадання. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ: Серія юридична*. 2011. №4. С. 224-233.
4. Березнер В.В. Об'єкт підкупу працівника підприємства, установи чи організації. *Науковий вісник Ужгородського національного університету: Серія Право*. 2015. Вип. 35. С.53-54.
5. Богацька М.М. Ковальська В.В. Узагальнення практики розгляду судами справ про адміністративні корупційні правопорушення та деякі злочини, передбачені розділом XVII Кримінального кодексу України «Злочини у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної із наданням публічних послуг». *Судова апеляція*. 2014 № 3(36), С.126-149.
6. Бондаренко О.С. Історичний аспект формування поняття «неправомірна вигода». *Наукові праці Національного авіаційного університету: Серія: «Юридичний вісник. Повітряне і космічне право»*. 2014. №2 (31). С.20-23.
7. Боровікова В.С., Якімова С.В. Види підкупу як кримінально караного корупційного правопорушення в Україні. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ*. 2015. № 3. С.222-233.
8. Бурдін В.М. Пропозиція хабара: диференціація кримінальної відповідальності чи криміналізація наміру? *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ*. 2011. № 4. С.234-251.

9. Бутович О.Р. Рівень, структура і динаміка злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної із наданням публічних послуг. *Науковий часопис Національної академії прокуратури України*. 2014. №1. С.36-42.

10. Григораш О.І. Публічні послуги у сфері державного управління: поняття та зміст. *Науковий вісник Чернівецького університету*. (Дата звернення 11.06.2025).

11. Гриценко А.А. Гриценко О.А. Хабарництво як інституційний комплекс. *Економіка і прогресування*. 2005. № 2. С.48-51.

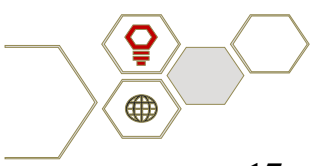
12. Кваша О.О. Особливості необхідної співучасті у корупційних злочинах. Корупція як загроза національній безпеці України: матеріали міжнародної науково-практичної конференції 29 листопада 2016 року. К., 2017. С. 113-117.

13. Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 року № 4651-VI. Редакція від 03.04.2022.

14. Леоненко І.В. Звільнення особи від кримінальної відповідальності на підставах, передбачених Особливою частиною Кримінального кодексу України. *Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ*. 2013. № 3. С.209-216.

15. Мельніченко М. Підкуп як суспільно небезпечне діяння у складі перешкоджання з'явленню свідка, потерпілого, експерта, примушування їх до відмови від давання показань чи висновку (ст. 386 КК України). *Протидія злочинності: теорія та практика. Збірник матеріалів V Міжвузівської науково-практичної конференції студентів, аспірантів та молодих учених*. м. Київ 18.10.2014 К.: Національна академія прокуратури України, 2013. С.357-358.

16. Попович В.П. Окремі проблеми кримінальної відповідальності за корупційні злочини. *Актуальні проблеми кримінальної відповідальності: матеріали міжнародної науково-практичної конференції, 10-11 жовтня 2023 р.* Х.: Право, 2013. С. 502-506.

17. Проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України у сфері державної антикорупційної політики у зв'язку з виконанням Плану дій щодо лібералізації Європейським Союзом візового режиму для України: Висновок Головного науково-експертного управління від 09.04.2014 року.

18. Ризак Я.В. Кримінальна відповідальність за підкуп службової особи юридичної особи приватного права: Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук. К.: Національна академія прокуратури України, 2014. 20 с.

19. Рябенко М.В. Публічні послуги як складова поняття спеціального суб'єкта злочинів, передбачених статтями 365-2, 368-4 Кримінального кодексу України. *Науковий вісник Ужгородського національного університету: Серія Право*. 2014. Випуск 27. Том 3. С.66-69.

20. Савченко А.В., Кришевич О.В. Злочини у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної із наданням публічних послуг. Науково-практичний коментар до розділу XVII Особливої частини КК України. К.: Алерта, 2012. 160 с.

21. Хавронюк М.В. Кримінальна відповідальність за хабарництво: Європейський досвід. *Право України*. 2005. № 6. С.117-120.

22. Цитряк В.Я. Корупція та хабарництво: проблеми визначення та співвідношення понять. *Актуальні проблеми держави і права. Збірник наукових праць*. 2009. Вип. 47. С.96-101.

23. Чернега Ю.О. Проблеми співвідношення понять «хабарництво» та «підкуп» у теорії кримінального права. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія Право*. 2016. Випуск 39. Т.2, С.65-70.